

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO
SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
STRUKTŪRINĖ ANTROPOLOGIJA IR SEMIOTIKA	Etnologija H 006	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas	Sakytinės tautosakos skyrius
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	16	konsultacijos:	6
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	8
Kreditų skaičius:	8		
Dalyko anotacija			
Dalyko tikslas – supažindinti su struktūrinės ir semiotinės analizės metodais kultūros antropologijoje			
Dalyko siekiniai ir kompetencijos: dalykas suteiks žinių apie struktūrinės ir semiotinės analizės galimybes kultūros tyrimuose, supažindins su struktūralizmo raida antropologijos moksle, ugdyt kultūrų kaip semiotinių sistemų įvairovės suvokimą ir lavins semiotinio skaitymo įgūdžius antropologiniame diskurse.			
Kurso turinys:			
• Socialinių struktūrų analizė prancūzų antropologijoje iki Claude'o Lévi-Strausso (Émile Durkheim, Marcel Mauss). • Dualistinės socialinės organizacijos, elementarios giminystės struktūros, mito analizė C. Lévi-Strausso darbuose. „Laukinis mąstymas“, „Mito struktūra“, „Asdivalio mitas“. • Antropologinė švaros kategorija kaip struktūruojantis principas. Mary Douglas „Nesuteptis ir grėsmė“. • Struktūra ir antistruktūra: Victorio Turnerio ritualo proceso teorija. • Struktūra kaip hierarchija: Louis Dumonto <i>Homo hierarchicus</i> ir <i>Homo aequalis</i>. • J. Greimas ir Paryžiaus semiotikos mokykla. Semiotinė diskurso analizė: figūratyvinis lygmuo, naratyvinė gramatika ir elementarioji reikšmės struktūra. Aksiologinis ir ideologinis aspektas pasakojimų analizėje. Mitologinė rekonstrukcija kaip lietuvių kultūros ir tapatybės tyrimas (A. J. Greimo, V. Savukyno darbai). • Kultūra kaip semiotinė sistema (Clifford Geertz). Gamtos semiotika: antropologija už žmogiškojo pasaulio ribų (Euardo Kohn).			
Literatūra			
Durkheim Émile. <i>Elementarios religinio gyvenimo formos: toteminė sistema Australijoje</i> . Vilnius: Vaga, 1999.			
Douglas Mary. <i>Purity and danger: an analysis of the concepts of pollution and taboo</i> . London; New York: Routledge, 1995.			
Turner Victor. <i>Ritual process: Structure and anti-structure</i> . Ithaca; New York: Cornell Univ. Press, 1969			
Dumont Louis. <i>Esė apie individualizmą: modernioji ideologija antropologiniu požiūriu</i> . Vilnius: Baltos lankos, 2002.			
Greimas Algirdas Julien, Courtés Joseph. <i>Sémiotique: Dictionnaire raisonné de la théorie du langage</i> . (Langue, Linguistique, Communication) Paris: Classiques Hachette, 1979.			
Greimas Algirdas Julien, Courtés Joseph. <i>Semiotics and Language: An Analytical Dictionary (Advances in Semiotics)</i> . Indiana University Press, 1983.			

Greimas Algirdas Julius. *Tautos atminties beieškant*. Vilnius – Chicago, 1990.

Greimas Algirdas Julius. „Mitai ir ideologijos“, *Iš arti ir iš toli: Literatūra, kultūra, grožis*. Vilnius: Vaga, 1991, p. 353–368.

Greimas Algirdas Julius. *Semiotika. Darbų rinktinė*. Vilnius: 1989.

Greimas Algirdas Julius. „Baimės ieškojimas: samprotavimai apie vieną liaudies pasakų grupę“, *Semiotika* 7, 1999, p. 11–25.

Keršytė Nijolė. *Pasakojimo pramanai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla: 2016.

Keršytė Nijolė. „Ideologija A. J. Greimo semiotikos perspektyvoje“, *Algirdas Julius Greimas. Asmuo ir idėjos*, [dalis 2]. Sudarytojai Arūnas Sverdiolas ir Eric Landowski. Vilnius: Baltos lankos, 2018, p. 347–384.

Kohn Euardo. *How forests think: Toward an Anthropology Beyond the Human*. University of California Press, 2013.

Lévi-Strauss Claude. *Laukinis mąstymas*. Vilnius: Baltos lankos, 1997.

Lévi-Strauss Claude. „Mitų struktūra“, *Mitologija šiandien: antologija*. Sudarė Algirdas Julius Greimas, Teresa Mary Keane. Vilnius: Baltos lankos, 1996, p. 50–75.

Lévi-Strauss Claude. „Pasakojimas apie Asdiwalį“, *Liaudies kultūra*, 1994, Nr. 3.

Lévi-Strauss Claude. „The story of Asdiwal“, *Structural anthropology II*. Translated by Monique Layton. Chicago: The University of Chicago Press, 1983, p. 146–197.

Lévi-Strauss Claude. *Antropologija modernaus pasaulio problemų akivaizdoje*. Vilnius: Žara, 2015.

Lévi-Strauss Claude, Éribon Didier. *Iš arti ir iš toli* [interviu knyga]. Vilnius: Baltos lankos, 2002.

Mauss Marcel. *The gift: the form and reason for exchange in archaic societies*. London; New York: Routledge, 1999.

Savukynas Virginijus. *Istorija ir mitologijos: tapatybės raiškos XVII–XIX amžiaus Lietuvoje*. Vilnius: Viešosios politikos strategijų centras, 2012.

Vaitkevičienė Daiva. „Greimo mitologijos kodas“, *Algirdas Julius Greimas. Asmuo ir idėjos*, [dalis 2], p. 417–443. Sudarytojai Arūnas Sverdiolas ir Eric Landowski. Vilnius: Baltos lankos, 2018.

Vaitkevičienė Daiva. „Neišsenkamas Algirdo Juliaus Greimo mitologijos tyrimų lobynas: išrašų kartoteka“, *Kultūros barai*, 2018, Nr. 9, p. 63–66; Nr. 10, p. 60–63.

Konsultuojantys
dėstytojai:
vardas, pavardė,
mokslo laipsnis

Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus (2019–2023)

Dr. Daiva
Vaitkevičienė

Monografija

Vaitkevičienė D. *Žydingi taurė: Baltų gėrimai ir apeigos. Monografija*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2019. – 431 p. [+154 iliustracijos].

Mokslo straipsniai

1. Vaitkevičienė D. „Neduok, Dieve, svetur kaulus padėti“: Sibiro

	tremtinių palaikų sugražinimas į tėvynę, <i>Būdas</i> 5 (2019), p. 14–31. 2. Vaitkevičienė D. The Shadow: A Soul Outside the Body, In: <i>Body, Soul, Spirits and Supernatural Communication</i>. Edited by Éva Pócs. Cambridge Scholars Publishing, 2019, p. 24–33. 3. Vaitkevičienė D. The Dead Want to Come Home: Stories about the Repatriation of Siberian Deportee Remains to Lithuania. In: <i>The Storytelling Human: Lithuanian Folk Tradition Today</i>. Compiled and edited by Lina Būgienė. Series: Lithuanian Studies without Borders. Boston: Academic Studies Press, 2020, p. 52–87. 4. Vaitkevičienė D. Prie gyvybės medžio šaknų: Marija Gimbutienė šeimos moterų draugijoje, <i>Tautosakos darbai</i> 62, (2021), p. 105–129. 5. Vaitkevičienė D. Užkalbėti ir melsti: švelnioji galia lietuvių užkalbėjimuose, <i>Tautosakos darbai</i> 64 (2022), p. 76–92. 6. Vaitkevičienė D. Rožės liga ir jos užkalbėjimas Musteikoje: žvilgsnis iš etnomedicininės, mitologinės ir socialinės perspektyvos, <i>Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos</i> 23(32) (2023), p. 171–193.
Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2024 m. spalio 15 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-7.	
Doktorantūros komiteto pirmininkė	dr. Daiva Vaitkevičienė